

بە قادری حاجیی عەلیی ... کامیار سا بیر

گەن، رەگەر ئەى كە رە دەكاتەو؟

ئەم وتارە، راستەوخە رووی لە قادری حاجی عەلیی نییە، بەئەكو ئەو
و ئەكو مەتافەركی سیاسی و ئەندە كراوە، رووی لەوانەى ئە ئومەدیان
لەسەر بێرکردنەو و ئەكتە سیاسیەكانی قادر و هاو ئەكەنى
دانائە. ئەم نووسینە بە ئەوانەى بە كورتیی، ئەو خەت و نەهەجە
سیاسیانە دەست نیشان بەكا كە لە دواى شكستى گەنەوانەو، كەمەگەى
كوردستان بە گشتیی و ناوچەكانی سلەمانیی و گەرمیان بە تەبەتیی،
لەگە ئە ئومەدییەكى زەردا، رووبەو بوونەتەو. بە واتایەكى تر،
دەكرا ئەم وتارە بەگەى ئەنانەى بە قادر و بەرادرەكانی، بەئەم
مەبەست لە بەاوكردنەو، ئەوانەى كە سیاسەت بە رای گشتیی و
بەرژەو نەدی گشتیی، دەبە راستەوخە و بە راشكاویش روو لە خەك
بەت.

ئەگەر بە دیدە ئەفەطە نییە كەیش سەیری سیاسەت بەكەین، ئەوانەى ئەگەر
فەرامەشی بەكەیت، یان بە زمانى سەردەم ئەگەر بەيكەتى بەكەیت، لە
لەیان "كەسانى نەزم و بە وەقارەو"، جەو دەكەیت. ديار ئەم
سەركەنەكردنى ئەو بەيكەتە نییە لە دواى ئە ئەبزارەنى كوردستاندا
كرا، بەئەكو ئەو بەيكەتە بەرینە، بە هەى خوەیەتیی ئەو
ئەپەزىسیەنە، بە فەكر، بە روئیە، بە روئیا و بە نەهەجەو بوو كە
لە پەناو پارە و چوونە ناو دەسەتاتەو، رەك "كەپى" حیزبى
مافیاكانى نەوتى دەكردەو و كەردیشى. بە دەخى ئەمەى كوردستان و
عەراق، ئەو هەموو مافیا جەراوجەر و میلیاردرە دزانە، بە هەى
موردیی ئەو دەیان هەزار رانتخەر و موبایە عەچیدەو، جەو
كەمەگەیان گرتووەتە دەست، چونكە چە نەدین ئافیونی ئایدیەلەزى
نەتەو، نەزادیی، طائیفیی و شەرعیدەتى میلیشیایى شاخ) بە
كەنترەكردنى كەمەگە و دزینی سامانى نیشتمانى، بەكار دەهەن.
لە بەرامبەریشدا، بەشەكى زەرى ئەنسانە باشەكان و ئەو نوخبانەى
وێژدانیان ماوە، یان بەدەنگیان هەبزاردوو یاخود خەیان لە
سیاسەت بەلەسە كردوو و هەچ چالاکیەكیان نییە. لەم جوغزەو،
دەكە قسە لەسەر جووانەن و مەبەلەزى سیاسى خەك بەكرە كە بەهەى
ئەپەزىسیەنەكى مەردارەو بوو، ئە ئومەدییەكى زەر بە
بەسەریاندا كەشاو، یان وەكو قادری حاجی عەلیی دەكە، رەگەر!

ئەستا وەھمەك لايەن ئاوانەى كە بۆتەماي پەست و پارەى رەيى چوونە ناو دەسەتەتەو، تەخشان دەكر، گوايە هەچ ھەزەك ناتوانە گەئان تەپەتەت؟ لايە راستييدا و لايە رەزى واقەيى سياسىيە، بۆتە دروستبوونى هەچ ھەزەكى سياسىيە نو، گەئان نەك ھەزە تەجەوز كرا، بۆتەكو ئاوانەدە بۆتەماو، ھەزەزەزا و ھەزەزەزە بۆتەك لايە رەزى چواری جارانیشى، ھەتەسەتەو. ئاوانە بايكتە بۆتەزەزە، رەك تەجەوزى خورافاتە سياسىيەكانى گەئان بوو، بۆتەماي ميكانيزمى سياسىيە ئاوانە تەپەتەتە زەزە گەزەك لايەن ھەزە سياسىيە و ھەزەزەكەو، رابەرايەتەيە بكر. ئاوانە وتار، تەنیا وەكو بۆتەكوەك بۆتە ھەتەنگەندى بۆتەكرەنەو قەدرى ھەجەيە ئەلى تەرخان كراو كە بۆتەكە مەين چاوپەكەوتنى رەسمىي كەردو، دواي ئاوانە بۆتەواويە لايە گەئانى ئەستا، دوور كەوتووتەو.

سياسىيە ئاوانە سەردەم، بۆتە تەيەتەي پەشەشەلى گەورەى گەئان و رە بۆتەنەي گەئان وەكو پەكەسيەكى پارتەي، دەبە بۆتەچاوتەشەن بۆتە، كەمەك مەزەيفە، كولتوور و جەرائەتەي (سياسىيە) ھەتەت، بۆتە ئاوانە بۆتەتە بۆتەچاوتەشەنەي بۆتە خەك بەدات لايە دۇنيا جەنجاەي سياسەتەي كوردەيدا كە كەمە مەفيا، چەتە "گانگ-Gang" و دزى مەلياردەري كوردەيەتەي، وەكو پەيشە، سياسەتيان لايە ئاوانەريە چەتە گەزەيدا تەوظيف كەردو. قەدرى ھەجەيە ئەلى لايە چاوپەكەوتەنەيدا، ئاوانە بۆتە دەدات كە گەئان، رەزەك لايە گەئانكەريە! لايە رەمبەردا بۆتە زمانى چەپە فەتەمەنتالەست و ئایدیەلەزەستەكان نا كە ھەمەيشە مەمەزەي ئاوانەتەرنا تەفە باس دەكەن، بۆتەكو لايە برى ئاوانەتەرنا تەفە ئایدیەلەزەي، باسە گوتارەكى رەشەن، جەريئەنە، نەشتەمانیەنە (نەك نەتەوایە و نەزادەي)، ئازادەيخەزانە نەك طائەفەي و مەزەھەبەي، دەكەين كە بۆتەتە وەكو بۆتەدەيل لايە گوتارە رەزيوۋەكەي كوردەيەتەي، جەوازەتە. ئاوانە گەئان رەزەك، ئاوانە چەن رە دەكرەتەو و ئاوانە رەزەكەنە لايە رەزەك رەدەمەنە؟ ئاوانەيان ھەزە بۆتە پەپەلەزمى جەتەبەي، بۆتە مەس، بۆتە شەعارات و زەخەفەي سياسىيە، بۆتە كەفوكو و شەيە شەيە، بۆتە ناچەت، بۆتەكو بۆتە پەنسەپ، بۆتە ئیرادەي سياسىيە، بۆتە مەرا و فەكرى سياسىيە، لايەنگەزە دەكرەت.

سياسىيە، بۆتە ماوۋەكە زەزە قەسەي نەكرد و بۆتە لايە گوتارە و ئاوانەكە سياسىيە جەوازە بكا تەو، بۆتە تەيەتەي كە گەئان فەشەلەكەي ذەريەي تووش بوو، دەبە زەزە وردەكار، سياسىيە و ئەقەانەي، مەمەكە لايە گەئان رەھەندە لايەكەي (كوردەستانەي)، ئەراقەي، ئەقەليمەي و جەھانەيەكان بكا تەو. دەبە زەزە لايە ھەزەزەندە چەمەكانەدا وردەتە، بۆتە

تایبەتیی ئۆگەر و ئۆسامی پرسیارەکان بە نووسیین بەت نەک بە شەفەهی، دۆبەت لێ بەکارهێنانی زمانی سیاسی و کۆنتەکستە سیاسیەکاندا، هەوێ بەدا کۆمترین تەفسیر و تەئویل بە قسەکانی بکەن. بە چۆند خاڵەکان، هەندێ سەرچ لێسەر و ئۆمامەکانی قادری حاجی عەلی، لێردا بیان دۆکەن.

1. قادر و هەموو ئۆوانێ دۆیانۆو بەوشۆوێ سیاسەت بکەن کە لێ پەنای ناو و کاریزمای نۆشیروانۆو رۆخند لێم گۆنێانێ ئۆستا بگرن، سەرۆنجام هەر هەموویان لێو سەرمايە مەعندۆوییە رۆکخەری گشتیی (پەشوو) گۆنێان، هێچیان بەرناکۆوت. سەرمايە مەعندۆویی و ماددی ئۆو پیاو لای کۆنێکان و رۆکخەری ئۆستا و ئۆو خانێ راپۆنێاندنێ کە هەموویان، غۆمام، مۆرید و سەرلۆقێنی خێ بوون. دۆبە ئۆم بە خۆک و بە هەوادارانێ خۆشیان روون بکۆنۆو، جۆریئان و واقعییان قسە لێسەر ئۆو بکەن، ئایا خۆدی نۆشیروان خێ بەشەکی سەرۆکی و ماستەرماندێ ئۆم گۆندۆویی و ویرا ئۆ سیاسی و داراییە ناو گۆنێان، نییە؟ خۆ هەواوردن لێم پرسیار ریشەیی، نیشانی بەرچاوەلۆویی و ترس لێ هەیبەتی نۆشیروان نەبە، خۆرۆکی بە ئۆوانێ نابەت لێ گۆنێان، دوور کۆوتوون تۆو. زەر بە رۆشنیی، دۆبە بە جۆرۆتۆو، باسی ئۆو بکەر کە ئایا ئۆو پیاو خێ راستۆو بەشدار نییە لێ بە خۆزانیکردنی گۆنێان و دۆستگرتن بەسەر تۆواوی دارایی گۆنێاندا، ئایا بەرنامە عەلۆویی و مەخفی خێ، نۆبوو؟

2. لێ باسی جۆبەجۆکردنی ماددە ١٤٠ دا بەچوونێکانی زەر جوان، ئێنسائی، عۆقانی و عۆراقیانێ (وۆکو سیاسیەکی عۆراقیی، نەک لێکایی کوردیی)، بەمام نۆ دۆبووای بە ناوچە جۆناکۆکان بۆ ناوچە دا بۆاوەکان؟

بارزانی بە بەیاری ژمارە ٢٦ ی سەرکایەتی هەرۆم لێ سا ٢٠١٢دا، شیعەرۆکی سیاسی و دیپلۆماسیی، حیکمەتۆکی قانۆویی و تیۆری گۆرۆ دا هەنا! ناوچە جۆناکۆکانی لێ خۆیا دانێ ناسیۆنالیزمی نیۆشیرۆتییدا بە " ناوچە کوردستانیەکان لێ دۆرۆوی هەرۆم" گۆویی. ئۆوکات، لۆطفیش دۆکات کۆ سەرۆم وۆزارەت و لایەنۆ رۆسمیی و فۆلێکان، پۆو پابەند بن. مالیکی سەرۆمست بە کۆکتۆلی ناسیۆنالیزمی عۆراقیی و طائیفیی، هەر زوو و ئۆسامی دا یۆو کۆ حۆماسەتۆکۆی سەرۆکی پارتیی، نا قانۆویی و نادۆستۆریی. پاش ٧ سا، بە تایبەتیی دۆای فۆش گۆرۆکۆی ریفراندۆم، بارزانی کۆ برازاکی

نەچىرقان) دەبە بە سەرەكى ھەرم، ھەشت قسە دىكات و چواريان
 ئو دەبەت كە بە و ناوچانە دىكەشە لىسەر (جەناكە)، دى
 مەبەستەكە ئەمەيە بارزانىي بە بىزنس، دىزانە لى كوۋدا
 كەنتەكستى دروست بەكار بەھەنت؟ بە ھەركەسەكى تر، لى
 دەرەوى كەينونەي ئەم سەرطانە ئايدىلەتەيە (كوردايەتەي)
 سىياسەت بىكات، دەبە لى ئەدەبىياتى كلاسىك و مەدەرنى ئەم
 كوردايەتەيە چەتەگەريە، دوور بەكەوتەو. دەبە لى شىعر، لى
 پەخشان و ئەدەبىياتى ھەزىل و ھەكەمەوزاوى كوردايەتەي، خەي
 بە دوور بەگەر. قادر، لىسەر كەركوك دىكەشە "ئەستەكە لى رووى
 سەربازىيەو لىدەستىشمان، داو..". باشە ئەمە ھەر ھەمان
 ئەدەبىياتى پارتىيە و مەدىا سەبەركەنى و ئو ئەرەو
 زەروەركەي نوخە و ەوامى نەژادىيە نيە كە دەبووايە
 كەركوك، لىدەست خەماندا بەمەيەتەو؟ خەمان، بە واتەي ھەموو
 كوردەت و بە ناوى ھەموو كەركوكىەكانىشەو (بە تەيەتەي
 كوردەكان)، قسە دەكرەت. خەمان، ئو مەفيا گەورانەي
 كوردايەتەي نەبوون و نيەن كە رەئەي واليان بە خەلىفە
 ئەرەدەغان، دەگەكە؟ ھەر ئەوانە نەبوون كە لىگەكە داغدا،
 رەدىف و خەلىفە بوون؟ مەگەر كەركوك بەس لى ژەر مىلىشەكانى
 كوردايەتەيدا بەمەيەتەو، ئىتر لى دەستمان نەدەدا، چونكە
 خوەن و گەشت و ئەسقانەكانيان لى نەژادى خەلىصى كوردەن؟

3. لى وەمەمى پرسەيارەكدا دىكەشە "چەتەر دروشمى بەرىقەدارو
 كوردايەتەي موزەيەف و قەشەتەوئەي خەبەتەي شەگەشەيەي
 وقودسەيەتەي ھەچ كەس و بەنەمەيەكە، نەبەتە دەنگەر
 بەگەمەنەتەو ھەخەتەنە" باشە بەچە كوردايەتەي موزەيەف
 بەكارەنەتە؟ ئايە، پەيوايە ئەم ەمەلەتە ئىقىلمەيەي
 پارتىيە لى شەستەكانەو دەيكەت و دواتر يەكەتەي لى كەتەي
 خەفتەكان و ھەشتەكانەو، ھەمان كەسەيە دىكات و تە ئەستەيش
 بە فەرم و شەوازى جەاواز، لى كوردايەتەي بەردەوامەن، يان
 ئەوانەي لى ئەپەزىسەندە بوون و كوردايەتەيەكى خەلىص و
 زەھىدىان دەكەر، مەگەر ئەستە ھەمويان لىژەر دەوارى
 مەرجەئە كوردايەتەيدا كەنەبوونەتەو؟ ئو مەرجەئەي لى دوو
 گەچەكەيەو كە روواو، وەكو پەركەسەي (ھەزە ئىقىلمەيە و
 دەسگەي مەخەبەراتەي جەھانىي)، مەئەمورىيەتەي پە سەردەرەو؟
 ئايە لەم بە ئاسەيە، بە ئومەدىيە و كەكەگەيەيە دەسەمەتەي
 مەفياكانى نەوتەدا كە تەرادەيەكى زەر، گەكەان بەرپەرسە،
 دەكەر جەرەكى تر، دەست بە فەرمەكى بەگەنە تەرى ئەم
 ئاودەستەخانەيە (كوردايەتەي) بەرەتەو؟ ئەصەن، ئايە ھەر

مۆشكىللىق خەلپى كوردستانى عراق، كەشلىق نەتەۋىيى و نەژادىيە، يەنە ئىم مەللەف بىس بىزنسلىق كەڭۈرۈپ و مافىاكەنى كوردەيلىق، سەرمەيەگۈزارىيە لەسەر دىكەن؟ لە واقىعدا، كەشلىق خەلپى كوردستان، نەبەۋىيە ئەدەلىق تە كەمەلەيلىق، دىزىيە و تەلەنەيلىق، نەكەشلىق نەتەۋىيى نەژادىيە و طەئەيىيە، ئىم دۇو رەھەندەش تەكەن بىرەن، عەقىبەتەكەي ئەو پەلەلەزمە دەبەت كە گەلەنەي بىم دەرەدە بىرە.

بە ئاراستەيلىق تەردا، ئەگەر رەسەسەيلىق، رەخەلىق سەسەيى و فەكەرىيە لەم ئەفەۋەنە نەژادىيە و نەتەۋەيىيە (كوردەيلىق تەيى)، نەگەر و لە تەرسە تەخەيىيە تەپخەنەكەنى كوردەيلىق تەيى، جەۋرەتە نەكەتەشەك بەيى، بەشەرە نەيى خەلىق تەۋەشە ئىم مەۋرەدەفە سەيەو سەمەرانە نەكەتە (مەۋزەيەف) / بە ئەۋەلىق لەي كەم، كەسەنەك بەو رەھەلەيىدە نەبەرەن كە گەۋەرى كوردەيلىق تەيى لەدەستە ئىم مەفەيەنە دەبەھەنەتە و بەخەتەۋە سەر رەچكەي خەلىق، لە جەقىقەتەدە، كوردەيلىق تەيى بە سەغەيە و نەخەشەيى، بە كەيى و كەۋەۋەيى، بە مەلەتەنەيى و بە مەدەنەيىيەۋە، بە ۋەطەنەيى و خەنەتەكەرىيەۋە، بە عەۋام و ئەكەدەمەستەيىۋە، رەمەۋەيەن، بەشەكەن لە تەۋەشە سەسەيى ئەو فەشەلە گەۋەرانەي بە دەرەزەيى ۸۰ سە، بەسەر بەزەتەۋە سەسەيى كوردەيلىق رەتەۋە.

4- رەمەۋە ئەو كەسەنەي كە لە گەلەنەن بەلەسە بەۋەنە، جە رەخەلەيەن لەي رەبەتەيەن رەھەكەرىكە تە، بە ئەۋەلىق گەلەنەن بە بەشەيە تەپەۋەنەن، دەبە لە بە گەۋەرىيە، پەلەلەزمە و خەۋەفەي كەرىزەكەنى شەخ، دۇو بەكەۋەنەۋە و گەۋەرىكە شەفەفە و جەرىئەنەي سەسەيى نەشەمەنەيەن بە ئىم بە ئومەدەيى رەبەتە؟ بە دەنەيەيەۋە، ئىمە بەو لەكەلەزمە سەسەيىيە گەلەنەن نەكەرە كە پەۋەۋەۋە لە سەلەمەنەيى و پەرلەمەنى رەۋەلەسەۋە، دەتەۋەنە سەۋەرەك بە ئىم جەتەگەرىيە ئەبەۋەرىيەي كوردەيلىق تەيى دەبەنەتە. بە تەيەتەيشە ئىم بەرەدەرانەي زەتەرەكەۋەۋەنە نەۋچەكەنى سەلەمەنەيى و گەرمەنەۋە، بە بە بەۋەدەكەي عەراقەيى، بە بە لەكەنەۋەلىق سەسەتە بە بەغەدەۋە، تەنەيە شەرەبەتەيە رەنەرى كوردەيلىق تەيى دەخەنەۋە و سەرى خەيشەنە دەشەنەنە و تەمەنەيى نەۋەيەكە تەرىشە لە گەنەجەنى كوردستان، دەدەنە بەدەم لەفەۋە ئىم جەتەگەرىيەي مەفەكەنى نەتەدە.

بە ئىم بەۋەدە عەراقەيى، يەكەمەيەن تەخەيىيە زەتەيى لە بەيرەكەنەۋەلىق سەسەيى قەۋمەيەكەنە و رەشەبەيرە نەژادەيەكەنەۋە، رەنگەشە كەۋەكە خەبەخە دەجەتەۋە خەمەتە ئەشەكەي پەرتەيى و كوردەيلىق تەيەكەي مەيە بەرزەنەيى، ئەۋەشە ئەۋەيە كە عەراقەيى گەنەدەيىيە دەيەزەنەۋە،

بەر و شەقبوون و پارچەپارچەبوون دەوات، طائفییەت کەنتەرەیی
هەموو جومگەکانی عێراقی کردوو و ... دێیان بلوێر و بالەری تری
کوردایەتی موحەسەن و موزەیف، لەدەرەن، بە سیاسەتکردن،
عەقەمانییەت و واقعییبوون لەهەموو شت گەرنەگەرن، راستە عێراق،
کەمەمەتە تەحەدای طائفیی و گەندەپیی گەورە تەیدا تەکان دەدەن،
بەلام وەئای هەموو خراپییەکانی، ئەو و واقعیی سیاسی ئیقلیمی و
نەودەووتیی، فەرضی دێکات کە دەووتە عێراق نەکی خەلانچکە
خورافییەکی ئەوانەیی ریفەڕاندەمیان کرد و دێیانویست بەشەک لە
ویلایەتی موحەسەنی جاران بە سەر خاکی داییک (تورکیای نێعەثمانییەکی
ئێردەغان) بگەنەو. بە کورتییەکی مەلەفی نەوت و سامان
سروشتیەکان، تەنیا و تەنیا بە دەووتە عێراق و هاوکاری هەزە
ئەپزەسیەنەکانی کوردستان (ئەگەر بوونیان هەبەت) لەدەست ئەم
مافیا میلیاردرانەیی کوردایەتی، دەسەنرتەو.

5- سەرەنجام، گەنەان بەیە رەگر، چونکە چوو و سەر پلەتە
ئەصەپییەکی خەکی کە کوردایەتی، کوردایەتی، دزی،
خەدەو و مەندکردن و ریسواکردنی کەشەیی سیاسی کورد. لە عێراقدا،
شەک نەماو کە ناوی قەضییەیی سیاسی کورد، بەت. جاران هەبوو،
بەلام ئەستا گەفتی ئیداری و ئابووری نەوان شارەکان هەبە و
کەشەیی سیاسی کەرکوک و ماددەیی ۱۴۰یش، وەئای ئەو و دێستوری و
قانونیی، وەکو قادر خەکی دێ، کەشەکانی نەوان پارتیی و یەکەتیی
بەم رەژیمەکان گەیانەدوو. فەشەلی گەنەان، لەبەر ئەو و نەبوو کە
سەکردە کاریزماکی مرد، بەکو بە دەرەجەیی یەکەم لەبەر ئەو بوو،
خاوەنی گوتارەکی سیاسی رەشن نەبوو. ئەصەن فیکری سیاسی نەبوو،
پەپەلیم، کە و کوێ کردبوو. مەعدەنی ئەصەیی گوتارەکی گەنەان
جیاوازتر نەبوو لە گوتارە پەپەلیم کوردایەتیەکی پارتیی و تا
رادەپەکی، یەکەتیی، هاوکات، سەرکردەکی فەشەلی هەنا لەو و ئەو
دەستپاکی و نیەتپاکیەیی بە عەدالەتی کەمەپەتی و چاکسازی،
بە شیعار و حەماسەو بەسی دەکرد، نەیتوانی تەرجەمە بکاتە ناو
حیزبەکی و خەزانەکی خەبەر. لەبەر ئەوە کە مەصەفەتترین ئینسان
سیاسییەکان لە چەپ و راست لە عەلمانی و لە ئیسلامیی، لە گەنج و
لە پیرەکانی شاخ، لە شەهەددار و لە هونەرمنەندی گەدە، لە دەوری
گەنەان ئەوان، بە ئەو و شەریکە بن لە خواردنی شەکەلاتەیی رەیع و ئەو
هەموو پارە دزییەکی کەرتی نەوت، پارتیی، زەر بە سەخاوتەو،
توانیتی زەربینەیی رەهای قیادیی گەنج و پیرەکانیان، خوەندەوار و
ئومییەکانیان، بە پارەیی رەیع، خەین و گەشتە بکات. هەموو ئەمانەیش
بەسەریەکەو، بوو بە هەی ئەو کە گەنەان، بە کردەو، رەگر بەت.

پارتییش، لێ ئاییندای نزیك و دووردا، لێ رووی لێجیستی و ماددی، باشتتر خزمەتی ئێم رێگریی گۆشەیان، دیکات. ئێی ئێم رێگریی چەن لادەبر؟ بێ قەولی عێرەب، والایام بیننا.

کامیار سا بیر

گەڵانەوهی بێ زەد لە نەوان خالقی و هەمن دا ... هیوا ناسیح

پێشەکی دەمەوتانی پێدا بنێم، کە یەكێكم لە سەرسامەكان بە دەنگی خالقی، ئەو یەكێكە لەو دەنگانەی کە مەستم دەكات و دەمخاتە سەر سەرمەستی شادی و باڵی پەریان. وەك چەن بێسنور سەرسامم بە هەنراوه و پەخشەکانی مام هەمن موکریان نەمر، بەلام دیارە سەرسامبوون بە بەهرەمەندان نابێت رێگری ئەوەمان لێبکات کە سەرنج و رەخنەکانمان ئاڵاوتەیان نەکەین، چونکە ئەوان کەسانی دیار و بەناوبانگ و خێشاون، هەر رەفتار و هەڵوێستێکیان شوێنەوار و کاریگەریی خێلەسەر ئای گشتی شەقام و نێو جەماوەردا بەجێدەهێشت. هەربێیە نابێت لە هەڵوێستی ناراستیان ببورین و بە سەزدارانە لەگەڵیاندا بجوڵێنەوه. ئاخر دواجار ئەوان موکێکی خێیان نین، بەهێکو هی نەتەوهکەیان.

هەمن موکریان نەمر شاعیرێکی گەوره و بەهەڵوێست و خامە بەپێزی کوردە، ئەو کاتێک کە کۆماری دیموکراتی کوردستان بە سەرکایەتی پێشوا قازی محەمەد لە ۲۲ی کانوونی دووەمی ساڵی ۱۹۶۶ دامەزرا، شیعری لەو رۆڵەسمەدا خوێندەوه، دواي رووخانی کۆمارە ساواکەي کوردستانیش کاتێک هەواڵی لە سەدارەدانی قازی محەمەدی بیست، خێل گەیانده باشووری کوردستان، تا رەوشەکە ئارام بوو، ئینجا گەڵایەوه گوندەکەي خێل و ماوێهە کیش لە مهاباد ژیا. لە دواي هەڵگیرسانی شۆشەیی ئەیلوول هاتەوه باشور و چوو پێشێشگۆشەیان و لە دواي کۆکەوتننامەي ۱۱ی ئاداری ۱۹۷۰ دا، ماوێهەك لە بەغدا وەك دوور لە کەسوکار و زەندی خێل لە بارێکی سەخت و دژوار و ناهەمواردا ژیا، لەو ماوێهەدا (ناڵەي جودایی) نوسی، کە بە هەزاران خوێنەری

له‌گه‌ی خ‌یدا گریان. له‌گه‌ی به‌ریا بوونی ش‌ی گهلانی ئ‌رانیش له‌ شوباتی ۱۹۷۹دا، گه‌ایه‌وه‌ی ژه‌اتی کوردستان.

پاش ئه‌وه‌ی جیاوازی ئ‌اوب‌چوونی له‌گه‌ی حزبی دیموکرات دروست بوو به‌داخه‌وه‌ی ز‌ر ئازاریاندا و سوکایه‌تیان پ‌ی کرد، تا گه‌یشه‌ی ته‌مه‌ی ب‌ دروستکردن و زیندانییکردنیشی، ب‌یه‌دی به‌یه‌جاری له‌ ش‌ی کورد ره‌نجا و به‌ناچاری و به‌و پیری و که‌نه‌فتی و نه‌خ‌شیه‌وه‌ی گه‌ایه‌وه‌ی ژه‌اتی کوردستان و ز‌دی خ‌ی لای کو‌ه‌ تا قانه‌که‌ی خ‌ی (سه‌لاح)، له‌و‌ش چونکه‌ له‌ کورد و ئه‌ده‌ب و زمانه‌که‌ی نه‌ه‌نجا بوو، به‌کو‌ته‌نها له‌ دیموکرات ره‌نجا بوو، سه‌رباری ئه‌وه‌ی له‌دوای گه‌انه‌وه‌ی ب‌ ژه‌ات تووشی ک‌مه‌ی نه‌هامه‌تی و هه‌ژاری و سه‌ختی ژیان‌ی ژانه‌بووه‌وه‌، به‌ام‌به‌و حا‌ه‌شه‌وه‌ی گ‌قاری سروه‌ی ده‌رکرد، که‌ ب‌ ئه‌وکات دیارده‌یه‌کی ئه‌ده‌بی گ‌رنگ و به‌بایه‌خ بوو ب‌ خ‌ره‌اتی کوردستان، ئاخر ئه‌و سه‌رده‌مه‌هیچ گ‌قار و ب‌اوکراوه‌یه‌کی کوردی له‌ ئ‌راندا نه‌بوو. ئه‌م توانی له‌م ر‌گه‌یه‌وه‌ی زمانی کوردی بباته‌ی ناو ما‌ه‌کانه‌وه‌، سه‌دان که‌س ل‌یه‌وه‌ی ف‌ری کوردی بوون به‌ ب‌ ئه‌وه‌ی له‌ خو‌ندن‌گه‌ی کوردیان خو‌ند‌ب‌ت. دواتر به‌داخه‌وه‌ له‌ 17ی نیسانی 1986دا له‌ ورم‌ ک‌چی دوایی کرد. له‌ ر‌و‌ه‌سم‌ک‌دا ته‌رمه‌که‌یان گه‌انده‌وه‌ی مه‌یاد و له‌ گ‌ستانی بوداغ سو‌تان به‌خاکیان سپارد.. هه‌موو ته‌مه‌نی ه‌من ب‌گه‌ی له‌سه‌رده‌می شای ئ‌ران و ک‌ماری ئیسلامیشدا هه‌و‌ست‌کی نانیشتمانی و نانه‌ته‌وه‌یی و نامر‌قانه‌ی ته‌دا نییه‌. ب‌یه‌خ‌ی گوته‌نی (موحتاجی محه‌کی نییه‌ و کوردی ب‌ غه‌ل و غه‌شه‌).

مه‌زه‌ری خالقیش یه‌ک له‌ مه‌زنترین هونه‌رمه‌ندی کورده‌، قسه‌مان له‌ ده‌نگ‌شی و به‌به‌هره‌یی ناوبراو نییه‌، به‌ام‌ ده‌نگ‌ی ز‌ر له‌سه‌ر رابردووی هه‌یه‌، که‌ سه‌روه‌ختی خ‌ی سه‌ربه‌ساواک بووه‌ و خزمه‌تی ئه‌و ر‌ژ‌مه‌ی کردوه‌. ئه‌مه‌ش زیاد له‌ که‌س و سه‌رچاوه‌یه‌کی باسی ده‌که‌ن. ده‌کر‌ت تا ئه‌و ئ‌اده‌یه‌ی هه‌رده‌نگ‌ و پاگه‌نده‌ ب‌ت و به‌گه‌مان نه‌ب‌ت و راستینه‌ی مه‌سه‌له‌که‌ ده‌رنه‌که‌و‌ت، چاوی ل‌ب‌پ‌شین و بورا‌ب‌ت، به‌ام‌ که‌ باب‌ه‌ته‌که‌ گه‌یشه‌ی گه‌انه‌وه‌ی ئه‌و ب‌ ژه‌ات، ب‌ ژ‌رده‌ستی ر‌ژ‌می س‌داره‌ و دژ به‌ کورد، ئه‌و ر‌ژ‌مه‌ی هیچ ما‌ف‌ک‌ به‌ کورد و گهلانی تری غه‌یره‌ی فارس به‌ ه‌وا نابین‌ت، ئه‌و ده‌سته‌اتی ر‌ژ‌ نییه‌، هه‌وا‌ی د‌ته‌ز‌نی شه‌هیدکردنی ک‌به‌ران و کاسبکارانی کورد له‌ ژ‌ر ده‌ستیدا نه‌بیستین، ئیتر باب‌ه‌ته‌که‌ له‌ پ‌شین و بوورین ده‌رده‌چ‌ت و هه‌و‌سته‌ی گه‌ره‌که‌.

ئاخر که‌س وه‌ک ه‌من سوکایه‌تی به‌ خالقی نه‌کردوه‌، ناوبراو و‌اتنامه‌ی

یهک له څښتترین و نارامترین وټاتی نهوړوپای له گیرفاندایه (بهريتانيا) نهو له باشوریشدا له هیچی کم نییه و زږر به ئاسانی که سوکاری ده توانټ بټن و بیانبینټ، نهو له لایهن سرجه م حزب و دهسته لانداری باشور و جه ماوهر و هونه ردټ ست و گهلی باشوره وه رټزلټگیراو و څښهټنراوه، نهی که وایه گهټانه وهی بټ څښهټاتی کوردستان له م کات و ساته دا بټچی؟؟ کټ لټی سودمه نده؟ هونه ری کوردی یان رټمی ئا خوندی؟ با سه فهره کهی به کاتی و بټ چند رټژټکیش بټت، ئایا رټمی ئټران نه مه له راگه یان دن بټ ئارایشترکرنی (کرانه وه و دیموکراتخوازی و بوونی ئازادی) به کار نا هټنټت؟؟ ئایا چ هټکارټکی وا گه وړه و گرنګ پاټی به م هونه رمه نده وه ناوه بگهټرټته وه و به شداری له فیستیفاټی ژټر دهستهټاتی نهو رټژټمه دا بکات جگه له څښا شترکرنه وه له گهټ دهستهټاتی ئټران و رټگهټشکردن بټ گهټانه وهی په کجاره کی بټ نهوټ؟؟ ئایا خالقی بټ له څټی ناپرسټت، بټچی داریوش، له یلا فروهر، موغین نه سفه هانی و چندانی تر، که چندان نه وه ندهی ناوبراو ناو و ناوبانګ و ئاره زوومه ند و هه واداریان هه یه، تا ئټستا ناگهټنهټوه بټ ئټران؟؟ ته نانه ت زټریان به داخی زټدی څټیان و دیداری ئازیزانیان له غه ربی سهریان نایه وه و کټچی دوا ییان کرد. ئایا خالقی له گهټ رټژټمی ئټران دا چی پټ ده کرټت و ده توانټت چ داواکارییه کی بکات تا سه رکوت و چه وسا ندنه وهی رټژهټات کم بکاته وه؟؟

څټزگه مه زه ری خالقی هر له نهوړوپا و باشور و ئاواره ییدا بووایه و له دووره زټدی څټی گټرانی بچټیا یه، نه کی بگهټایه تهټوه رټژهټات و لهوټ به رپرسیانی ئیتلاعات و ئوستان داریی سنه پټشوازی لټ بکه ن، چونکه دوا جار سه ردانه کی جگه له تټزټک چټژی کاتی بټ خودی څټی و که سوکاری، هیچ سودټکی بټ گهلی سته مدیده ی رټژهټات نییه، ته نها په تی ساټداری پټ نه ستورتر و کراسی دایک و خوشکی شه هیدان و کاسبکاره به ناهق کوژراوه کانیی پټ ره شتر ده بټت.

څټیف ! ... نه وزاد بټندی

هټور ئینیستیگرامی نییټ
تا لټی بیرسم :

ئىجاز كىت كى تى واو ئى بى ؟

دو كى

فيسبو كى نىيى ،

تا بى بنوسم :

توخوا عىب ناكى

ناوسكى ئى و خى كى تى شى كى و ؟

ل مر قى كان نا ئوم دم

نا چار خى لى تو كى گو بى بى ژى ئى گرم

كى بى چى فىرى فىن نا بى و

تا كو تى نى كى خى كى هى نا فى ؟

خى لى قىنگى جى رى ئى گرم

كى بى چى لى سى ر شى قام لى ئى كى و

نا توانى وى سى ر بار زى حف كا و

تا تى نى كى خى كى نى و سى تى و ؟

خى لى تف ئى گرم

ل نى ئاوى سى يار

ل عى لاگى نا يلىن ئى گرم ،

كى بى چى قى مى تى و ر نا گى رى و

بى يى نا خى نا بى سى تى و

گى شى چى ند و تى كى تر نا كى ن ؟

ل گى رما و سى رما زى ر عا جىزم

كى بى چى بى هى موو ماسولكى و چى كى و جى خا نى كا نى نا و

ئى دى ن بى سى ر و تى كى بى كار با

و

ق ر زار

و

پى لى هى ژار و مى لى اردى ردا ؟

ل تا وى ر تو وى م . . زى ر . .

كى ئى زان ئى و خى كى

بى ئى شى و هى ناسى ساردىن ،

ئى تر ئى م چوونى هى وى لى چى ؟

بى چى لى گى پى لى حاجى لى قى قا مى مكى كى تى ژى نا نى كى رى

جى نا هى . . ؟

زږر گلايم هـيـ لـ هـ ناسـ دان
لـ زينـ چالاكيـ
لـ ميتاـليزم ..
DNA لـ
RNA لـ
ئـ ئـوانـ هـيـ خـكـكن
خاـنـيـ ئـمـن و
ئـزانـ سبـينـ چـئـكن و ..
دوـنـ ووـرـك لـ شا نازيان
بـجـهـشتوو ..

لـ پـشاـك زـر بـزارم
كـ واز لـم هـموو
تارمايـ ناـهـنـ ..
كـ واز
لـم كـمـگا
مردوو ناـهـنـ
نازانم چـن نا ترسـ ..؟

نـوزاد بـندي
Nawzad Bandy